

Faldne og sårede soldater

Har man en person i sin slægt, som er såret eller faldet i krig, findes der forskellige kilder og opslagsværker, hvori man kan søge om oplysninger.

Hvis intet andet er angivet, findes de anførte opslagsværker i Landsarkivets håndbogssamling under *Militaria*.

De Slesvigske krig 1848-50 og 1864:

Amts- og landrådsarkiverne

I amtsarkiverne og i landrådsarkiverne kan du finde enkelte sager om de slesvigske krige fx vedr. folk, som har været indlagt på lazaretter, og som er meldt savnet. Se det nærmere indhold i registraturerne over amtsarkiverne og landrådsarkiverne, som står på læsesalen.

Trykte fortegnelser

- Boeck H.: *Danske Mindesmærker og Kriegergrave i Sønderjylland fra krigene 1813, 1848-1950 og 1864*.
En fortegnelse over de faldne, der er rejst en mindesten over.
- Cohen, A. D.: *Krigen 1848, 1849 og 1850 og de faldnes minde*.
En fortegnelse over faldne på dansk side. Indeholder oplysninger om dato og sted for død og begravelse.
- Cohen, Vilhelm: *Krigen 1864 og de faldnes minde*.
En fortegnelse over faldne på dansk side. Indeholder oplysninger om dato og sted for død og begravelse.

Sidstnævnte to opslagsværker er ordnet efter regiment, men i Landsarkivets håndbogssamling under *Militaria* findes et navneregister udarbejdet af R. Lemming: *Register til døde i krigen 1848 og 1864*, som kan bruges som indgang.

På lignende vis findes der et alfabetisk navne-register over de faldne på den private hjemmeside:

<http://www.strandparken33.dk/faldne.htm>.

Andet

I Forsvarets arkiver, som opbevares på Rigsarkivet kan du finde yderligere oplysninger om sårede og faldne i de slesvigske krige. På Landsarkivets læsesal findes en registratur over Forsvarets arkiver, hvor du kan se, hvad der findes bevaret. Alt materialet skal dog ses på Rigsarkivet.

Den fransk-tyske krig 1870-71:

Manuskriptsamlingen

Leder du efter en person, der er faldet i den fransk-tyske krig, findes der i Landsarkivets manuskriptsamling nr. 22 en fortegnelse over faldne:

Lund, Karl: *Samlinger vedr. Sønderjyder i Krigen 1870 – 71*.

Du finder manuskriptsamlingen samt oversigt over indholdet i manuskriptsamlingen i selvbetjeningsmagasinet.

1. Verdenskrig:

Mindeblade

For at mindes de faldne i 1. verdenskrig tog Vælgerforeningen for Nordslesvig allerede under krigen fat på en systematisk indsamling af mindeblade over de faldne. Mindebladene kan bl.a. indeholde en levnedbeskrivelse af de faldne. Desværre findes der ikke mindeblade for samtlige faldne. Hvis du vil bestille et mindeblad, skal du blot anføre efternavnet på den person, du leder efter.

Præstearkiver

I præstearkivernes indførsler over døde kan du undertiden finde oplysninger om faldne soldater. Registraturen til præstearkiverne står på læsesalen. Du skal lede i det sogn, hvor den faldne boede ved indkaldelsen. Slå op under "H. Diverse" eller se, om der i kirkebogen skulle være en liste over de døde.

Personregistreret

Under personregistrets dødsindførsel for den kommune, hvor den faldne boede ved indkaldelsen, kan man ofte finde oplysning om, hvor og hvornår en værnepligtig faldt. Disse oplysninger bygger på meddelelser fra regimentchefen og kan være flere år forsinkede. Endnu i personregistre fra 1919 kan der således findes oplysninger af denne karakter.

Invalidenævnet

Invalidenævnet for de sønderjyske landsdele blev oprettet ved lov af 1. december 1920. Dets formål var forsørgelse og hjælp til de over 3000 nordslesvigere, som var blevet kvæstet så hårdt under den første verdenskrig, at de ikke længere kunne forsørge sig selv og deres familier. I Invalidenævnets arkiv finder du sager om personunderstøttelse for krigsinvalidere og deres efterladte. Du skal være opmærksom på, at sagen skal være 75 år gammel før den er umiddelbart tilgængelig, dvs. at sidste dokument i sagen skal være 75 år gammel. Ofte indeholder disse sager dokumenter frem til vedkommendes død. Hvis den ikke er 75 år gammel, kan du søge om adgang til at se sagen. Du kan få nærmere oplysninger ved læsesalsvagten.

Landrådsarkiverne

I landrådsarkiverne kan du under gruppen Militærvæsen finde enkelte sager om faldne og sårede i 1. verdenskrig. Se det nærmere indhold i registraturerne over landrådsarkiverne, som står blandt de øvrige registraturer på læsesalen.

Samlingen "Forskelligt"

I Landsarkivets samling "Forskelligt", pk. 2 findes en liste over faldne i 1. verdenskrig. Fortegnelsen er dog langt fra fuldstændig.

Trykte fortegnelser

- *Fortegnelse over indkomne navne til monumentet i Marselisborg mindepark for de i verdenskrigen faldne danske*
En trykt fortegnelse over navnene på dem, der blev optaget på monumentet i Marselisborg mindepark over faldne i 1. verdenskrig. Du skal være opmærksom på, at fortegnelsen er fra 1931, og der kan være indkommet navne efterfølgende. Listen angiver fødested og dato samt dødssted og dato.
- *Cimetiere Slesvigeois de Braine.*
En navnefortegnelse over faldne sønderjyder, som er begravet på kirkegården i Braine i Frankrig.

Andet

Hvis du har oplysninger om navn på den faldne og helst også troppeafdeling, kan Volksbund deutscher Kriegsgräberfürsorge finde gravstedet. Adressen er:

Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.v.
Bundesgeschäftsstelle
Werner-Hilpert-Strasse 2
D-34117 Kassel
Deutschland
www.volksbund.de

På hjemmesiden:

http://www.denkmalprojekt.org/covers_intl/denmark.htm kan du finde navnene på faldne soldater på mindesmærker i bl.a. Sønderjylland.

2. Verdenskrig:

Trykte fortegnelser

- H. P. Schmidts: *Register over faldne medlemmer af mindretallet i 2. Verdenskrig.*
Et register over faldne mænd fra mindretallet, som kæmpede på tysk side.
- Ib Damgaard Petersen (red.): *Faldne i Danmarks Frihedskamp 1940-45*
Heri finder du oplysninger om faldne modstandsfolk. Bogen findes i Landsarkivets bibliotek og skal bestilles ved læsesalsvagten.